1. Informació sobre la grip porcina

Què és la grip porcina o influença porcina?

La grip porcina és una malaltia respiratòria dels porcs, causada pel virus de la grip tipus A, que provoca amb freqüència brots de grip entre aquests animals. Encara que, en general, els virus de la grip porcina no infecten els humans, en algunes ocasions s'han presentat casos d'infeccions en persones. Els casos en humans es presenten més sovint en persones que tenen contacte directe amb porcs.

Com es transmet?

Els virus de la grip es poden transmetre directament dels porcs a les persones i de les persones als porcs. Les infeccions en humans pels virus de la grip dels porcs tenen més probabilitat de presentar-se en les persones que estan en contacte proper amb animals infectats, com les que treballen en granges de porcs i les que participen en fires d'exhibicions d'animals de cria. La transmissió de la grip porcina entre humans es creu que es produeix de la mateixa manera que la grip estacional, principalment de persona a persona, quan una persona amb grip tus o esternuda.

Algunes vegades, les persones poden contagiar-se en tocar un objecte contaminat amb el virus de la grip i després posar-ne les mans a la boca o el nas.

Cal recalcar que la transmissió del virus de la grip porcina, com de la resta de virus de la grip, és per via respiratòria (a partir de les secrecions nasals o orals) i que, en cap cas, no es transmet per via digestiva; per la qual cosa es recorda que es pot menjar qualsevol tipus d'aliment que contingui porc o els seus productes derivats, ja que això no comporta cap risc de transmissió de grip porcina.

Quins són els símptomes de la grip porcina?

Els símptomes de la grip porcina en les persones són similars als de la grip estacional comuna; hi destaquen la febre, el malestar general, la manca de gana i la tos. Algunes persones amb grip porcina han presentat també augment de la secreció nasal, mal de coll, nàusees, vòmits i diarrea.

Com es diagnostiquen les infeccions per grip porcina en humans?

Per diagnosticar una infecció per virus de la grip del tipus A d'origen porcí, s'ha de recollir una mostra obtinguda de l'aparell respiratori entre els primers 4 a 5 dies d'infecció (quan una persona infectada té més probabilitat d'estar contagiant el virus). Tanmateix, algunes persones,especialment els infants, poden disseminar el virus durant 10 dies o més.

Per a la identificació i confirmació del virus de la grip porcina del tipus A, és necessari enviar-ne la mostra a un laboratori de referència perquè se'n realitzin les proves oportunes.

Hi ha medicaments per al tractament de les persones amb infeccions pel virus de la grip porcina?

Hi ha alguns fàrmacs com l'oseltamivir i zanamivir que es podrien utilitzar per al tractament de la infecció pel virus de la grip porcina. Aquests antivirals només s'han d'utilitzar sota prescripció mèdica, ja que, com tots els medicaments, no estan exempts d'efectes secundaris.

La vacuna actual contra la grip estacional protegeix contra la grip d'origen porcí tipus H1N1?

La vacuna contra la grip estacional protegeix les persones contra tres soques dels virus de la grip: un virus A (H3N2), un virus A (H1N1) i un virus B. És poc probable que la vacuna contra la grip estacional proporcioni protecció contra els virus H1N1 de la grip porcina.

El virus de la grip porcina H1N1 és igual als virus de la grip H1N1 en els éssers humans?

No. El virus H1N1 de la grip porcina és molt diferent dels virus H1N1 dels humans i els virus H1N1 de les aus. Els anticossos dels virus H1N1 de la grip aviària, porcina i humana proporcionen poca o cap protecció contra el mateix virus, però d'altres espècies.

Amb quina freqüència les persones es contagien amb la grip porcina tipus H1N1?

Encara que, en general, els virus de la grip porcina no infecten les persones, s'han presentat casos esporàdics d'infeccions en éssers humans en algunes parts del món i també a Europa.

Anteriorment, s'han presentat casos de contagi del virus de la grip porcina de persona a persona?

Sí. Hi ha alguns casos documentats de persones que han contagiat el virus de la grip porcina a altres persones. Per exemple, a Wisconsin, al 1988, un presumpte brot d'infeccions per grip porcina en porcs va causar múltiples infeccions en éssers humans i encara que no es va establir un brot en la comunitat, es van identificar anticossos que demostraven la transmissió del virus d'un pacient a professionals sanitaris.

Què es fa per detectar altres casos d'infeccions en persones pel virus H1N1 de la grip porcina quan s'ha detectat un cas?

S’hi intensifica la vigilància i s’informa sobre les característiques dels casos als serveis sanitaris, perquè puguin detectar-ne altres casos similars. També es realitzen investigacions epidemiològiques per detectar-ne altres casos, entre les quals s'inclou la recerca de contactes de les persones malaltes.

2. Actuacions que cal seguir davant la detecció d’un possible cas humà d’infecció pel virus de la grip porcina

Definició de cas sospitós

Persona que presenta:

1. Febre alta (>38º C)

+

2. Tos o odinofàgia o dificultat respiratòria

+

3. Antecedent de viatge, durant els 10 dies previs a l’inici de la simptomatologia, a algun dels països on s’ha documentat la presència del virus de la grip porcina H1N1 en humans.

Davant de la identificació d’un cas sospitós, cal remetre’l a l’hospital de referència per a la confirmació diagnòstica i la possible indicació terapèutica.

3. Mesures de protecció per a professionals

PRECAUCIONS DE CONTROL DE LA INFECCIÓ EN CENTRES SANITARIS

Higiene de mans

La higiene de mans és la mesura més important per reduir la transmissió dels agents infecciosos a la pràctica diària i per a la prevenció de les infeccions nosocomials.

- No s'han de tocar innecessàriament superfícies pròximes al malalt per evitar la contaminació de les mans, com també la transmissió dels microorganismes patògens que hi pugui haver a les mans.

- La higiene de mans s'ha de fer amb aigua i sabó o amb productes preparats amb base alcohòlica i emol·lients.

- Cal assegurar-se d'assecar les mans adequadament.

- S'han d'utilitzar tovalloles de paper.

- Si s'utilitzen els preparats alcohòlics, cal fer-hi fregaments fins que la solució s'evapori.

- Si les mans estan visiblement brutes (secrecions respiratòries), cal netejar-les amb aigua i sabó normal.

- El sabó o la solució alcohòlica ha d'arribar a totes les superfícies de les mans.

- La higiene de mans s'ha de fer abans i després de qualsevol contacte amb el pacient, amb secrecions i excrecions, o amb material que hagi tingut contacte amb les secrecions i les excrecions.

- La higiene de mans s'ha de fer abans de posar-se l'equip de protecció individual i després de treure-se'l.

- Cal facilitar a totes les persones en contacte amb el malalt la higiene de mans (col·locació de dispensadors de solució alcohòlica a sales d'espera, habitacions, consultes, etc.).

Higiene respiratòria

L'objectiu de les mesures d'higiene respiratòria és minimitzar la transmissió del virus de la grip i altres microorganismes patògens que s'eliminen per via respiratòria.

D'acord amb aquestes mesures, els malalts i els acompanyants, igual que el personal sanitari, han deseguir les normes d'higiene següents:

1. Tapar-se la boca i el nas amb mocadors d'un sol ús en tossir i esternudar.
2. Utilitzar mocadors d'un sol ús per netejar-se el nas.
3. Utilitzar receptacles per llençar els mocadors que estiguin a prop de l'individu.
4. Després d'haver tossit o esternudat, cal rentar-se les mans amb aigua i sabó o amb un preparat alcohòlic.
5. No s'han d'apropar les mans brutes a les membranes mucoses dels ulls i del nas.
6. Col·locar mascaretes quirúrgiques als pacients amb tos, durant el trasllat del domicili a la consulta o a l'hospital o durant l'espera al servei d'urgències, per evitar-hi la contaminació ambiental.

Equips de protecció individual (EPI)

Els EPI s'han de portar per protegir el personal de la contaminació de fluids corporals, reduir el risc de transmissió del virus entre pacients i personal, i d'un pacient a un altre.

La utilització dels EPI ha de basar-se en l'evidència disponible i guardar proporcionalitat amb el risc que es produeixi contacte amb les secrecions respiratòries. A més, s'ha d'adequar a les característiques de transmissibilitat del virus en cada fase.

Cada centre ha d'assegurar la formació del personal per a l'adequada utilització d'aquests equips.

Mascareta quirúrgica

- Serveix per evitar la transmissió dels agents infecciosos que es troben a la mucosa del nas i la boca. Ha de ser repel·lent als fluids.
- Està indicada per a les persones que presenten símptomes sospitosos de grip i per als casos en què cal evitar disseminar la infecció i impedir la contaminació del'ambient.

- Té una acció protectora sobre la salut de les persones que han de tenir un contacte proper (a menys d'un metre de distància) amb pacients amb tos, esternuts, etc., que poden transmetre el virus de la grip o altres agents infecciosos.

- El personal d'infermeria i el mèdic han de portar també la mascareta quirúrgica en els contactes amb el pacient sospitós o confirmat de grip.

- El nas i la boca han d'estar tapats.

- S'ha de canviar entre habitació i habitació després d'haver fet les activitats a l'àrea on estan hospitalitzats els malalts amb grip i sempre que estigui humida, i cal retirar-la dins de l'habitació o dins de l'àrea.

Protector respiratori de partícules tipus FFP2 o FFP3

- Serveix per prevenir la inhalació d'agents infecciosos que provenen de les vies respiratòries i es troben continguts als nuclis goticulars o aerosols suspesos a l'aire.
- Està indicat quan es facin procediments que generin aerosols (maniobra de reanimació, intubació, presa de mostres respiratòries, ventilació manual, aspiració nasofaríngia, broncoscòpia, nebulitzacions, inducció de l'esput, fisioteràpia toràcica, cures de traqueostomia, cirurgia i procediments post mortem en els quals s'utilitzen instruments que funcionen a alta velocitat). Aquests procediments s'han de fer sempre amb la porta tancada i hi ha d'estar present només el personal que els practica.

- S'ha de rebutjar després de cada utilització.

- Ha de quedar sempre degudament adaptat al nas i a la boca.

Guants

- S'han d'utilitzar sempre que calgui practicar procediments invasius i sempre que s'hagi de tenir contacte amb territoris normalment estèrils, pell no intacta o membranes mucoses, i durant les activitats que comporten risc d'exposició a sang, fluids corporals, secrecions (incloses les respiratòries) i excrecions.

- S’han de canviar per a cada pacient.

- S’han de retirar després de cada utilització.

- Cal practicar la higiene de mans sempre després d’haver retirat els guants (amb aigua i sabó o preparat alcohòlic).

- Si es produeix falta de proveïment de guants, s’ha de prioritzar la seva utilització en situacions d’exposicions a sang i fluids corporals, procediments invasius i contacte amb territoris normalment estèrils.

Bata

- S’ha de fer servir quan hi hagi risc de contaminació amb secrecions respiratòries, esquitxades amb fluids corporals o pell no intacta.
- Ha de ser impermeable; si no, s’ha d’utilitzar davantal de plàstic.

- Ha de ser d’un sol ús.

- S’ha de canviar per a cada pacient.

Davantal

- Cal portar el davantal de plàstic d’un sol ús sempre que hi hagi un contacte directe amb el pacient o un contacte amb sang, fluids corporals, secrecions respiratòries i excrecions.

- S’ha de canviar per a cada pacient.

Ulleres protectores

- S'han d'utilitzar en cas que hi hagi risc d'esquitxades de sang, fluids corporals o secrecions respiratòries.
- S'han d'utilitzar durant els procediments que generin aerosols.

Seqüència que cal seguir per posar-se i treure's els EPI

- Els EPI s'han de posar abans d'entrar a l'habitació.

- Cal posar-se primer la bata i el davantal; a continuació, la mascareta quirúrgica o el protector respiratori de partícules;després, les ulleres protectores, i, finalment, els guants.

- Abans de deixar l'habitació cal treure's primer els guants, després el davantal i la bata, i finalment les ulleres protectores; aquests equips s'han de dipositar en una bossa que cal tancar i retirar de l'habitació. En sortir de l'habitació, cal treure's la mascareta quirúrgica o el protector respiratori de partícules, que cal dipositar en un contenidor o, si és lluny, en una bossa que s'ha de tancar abans de portar-la alcontenidor.

- Abans de posar-se l'EPI i després d'haver-se'l tret, cal fer sempre la higiene de les mans.

Recomanacions generals per a la presa de mostres de malalts amb sospita de grip

Sempre que s'hagin de recollir mostres de pacients amb síndrome gripal, s'ha d'utilitzar protecció de barrera (bates i guants). A més, també s'ha de fer servir mascareta quirúrgica i ulleres protectores.

En cas que es faci la recollida de mostra respiratòria, cal utilitzar un respirador de partícules tipus FFP2 o FFP3.

---

4. Altres webs per consultar

Ministeri de Sanitat i Política Social http://www.msc.es

Organització Mundial de la Salut http://www.who.int/en

European Centre for Disease Prevention and Control http://ecdc.europa.eu

Centers for Disease Control and Prevention http://www.cdc.gov